

SỰ LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN CỦA ĐẢNG TA TRONG CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG THỰC DÂN PHÁP (1945 – 1954)

Thân Thị Thu Ngân*

Trường Đại học Y Dược - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Công tác tuyên truyền là một trong những hoạt động quan trọng của công tác tư tưởng của Đảng nhằm truyền bá chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng tới cán bộ, đảng viên và nhân dân góp phần không nhỏ vào những thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Nhìn lại lịch sử, trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, công tác tuyên truyền đã góp phần quan trọng vào việc củng cố khối đại đoàn kết dân tộc để làm nên thắng lợi của cuộc kháng chiến chín năm.

Từ khóa: công tác tuyên truyền, công tác tư tưởng, Hồ Chí Minh, Việt Nam, lịch sử

Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược (1945-1954), công tác tuyên truyền đường lối đấu tranh giải phóng dân tộc, đường lối kháng chiến của Đảng được đẩy mạnh trong quần chúng nhân dân, động viên nhân dân hăng hái tham gia cách mạng.

Sau khi Cách mạng tháng Tám thành công, nước ta đứng trước hàng loạt những khó khăn, thử thách, để vượt qua được thời điểm khó khăn này một vấn đề đặt ra cho Đảng ta lúc này là phải động viên được toàn dân ủng hộ cách mạng, ủng hộ chính quyền. Để làm được điều này cần phải tuyên truyền cho nhân dân hiểu rõ được những khó khăn mà đất nước gặp phải cũng như những chủ trương mà Đảng ta đề ra để giải quyết những khó khăn đó là phù hợp làm cho nhân dân tin tưởng và ủng hộ.

Hội nghị cán bộ Bắc kỳ của Đảng Cộng sản Đông Dương (9/1945) đã đề ra nhiệm vụ cho công tác tuyên truyền lúc này là tuyên truyền khẩu hiệu:

“Thống nhất đoàn kết

Chống xâm lược Pháp

Việt Nam hoàn toàn độc lập

Ủng hộ Chính phủ Dân chủ Cộng hòa” [1, tr.12].

Về phương pháp tuyên truyền, trong đó nêu rõ phải lợi dụng các hình thức công khai để vận động tuyên truyền như: chào cờ, triệu tập

các cuộc họp cộng đồng, mít tinh, đọc tuyên ngôn độc lập... đặt các cơ quan báo công khai phát hành, cho phóng viên các báo đi khắp nơi để lấy thông tin. Trong Nghị quyết của Hội nghị đã đề cập đến việc phải áp dụng những dụng cụ khoa học vào để tuyên truyền như máy thu thanh, máy phát thanh, truyền thanh để làm tăng hiệu quả tuyên truyền.

Trong năm 1946, trước những hành động muốn quay lại xâm lược Việt Nam của thực dân Pháp, Đảng ta chủ trương phải ra sức tuyên truyền Tây, gây cơ sở đảng trong đám người Tây ở Đông Dương. Chú trọng tuyên truyền cho các giai cấp, tầng lớp trong xã hội để vận động đồng bào, quần chúng ủng hộ cách mạng, đưa phong trào quần chúng lên cao.

Nghị quyết của Hội nghị cán bộ Trung ương (4/1947), có đề cập đến công tác vận động công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ... nhất là đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào tôn giáo và tuyên truyền vận động binh lính địch và bọn Việt gian thân Pháp. Trong năm đầu, sau khi kháng chiến toàn quốc bùng nổ, công tác tuyên truyền, cổ động chủ yếu hướng vào động viên tinh thần toàn dân kháng chiến. Công việc tuyên truyền kháng chiến phải kịp thời, nhấn mạnh khẩu hiệu chính, kích thích tinh thần yêu nước của nhân dân, làm cho dân tin vào thắng lợi cuối cùng. Bên cạnh việc khen ngợi, nêu gương những cơ quan điển hình, người tốt việc tốt, công tác tuyên truyền còn phải phê bình, chỉ trích những thói quen cũ, không tốt của các cơ quan, của cán bộ.

* Tel: 0983 706365

Muốn động viên được nhân dân, thì công tác tuyên truyền “phải nói cho dân hiểu mục đích kháng chiến và bổn phận của mỗi con người trong cuộc kháng chiến, gây một phong trào tham gia kháng chiến về mọi mặt. Làm cho ai nấy đều sẵn sàng hy sinh tất cả để cứu nước cứu nòi” [1, tr.199]. Trung ương Đảng còn đề ra yêu cầu đó là: những đội tuyên truyền xung phong, những ban tuyên truyền kháng chiến, các chính trị viên trong bộ đội, các đoàn văn nghệ sĩ phải dùng hết cách (nói chuyện, diễn thuyết, ca kịch, hòa nhạc, vẽ tranh, vẽ sách, viết báo...) để làm sôi nổi toàn dân theo khẩu hiệu giữ vững toàn dân đoàn kết, ủng hộ Chính phủ kháng chiến đến cùng.

Để tăng cường hơn nữa cho công tác tuyên truyền, cổ động Đảng ta đã đề ra những biện pháp cụ thể để phát triển hai tờ báo của Đảng là báo Cứu quốc và báo Sự thật. Riêng với tờ Sự thật, Trung ương Đảng đã ra một Chỉ thị nói rõ nhiệm vụ của các cán bộ phụ trách đối với tờ Sự thật, Chỉ thị nhấn mạnh: tờ báo là một công cụ sắc bén để tuyên truyền cổ động, là một lợi khí để giác ngộ nhân dân. Đối với Nhà thông tin và Đài Phát thanh Trung ương, cần phải chú trọng tuyên truyền quốc tế, tìm kiếm thêm tài liệu và chứng cứ để vạch rõ bộ mặt phản động, xâm lược của thực dân Pháp, nói rõ tính chất chính nghĩa của cuộc kháng chiến của ta. Bên cạnh đó là kêu gọi sự đồng tình ủng hộ của nhân dân Pháp.

Trong hai năm 1946, 1947, công tác tuyên truyền chủ yếu là nhằm chống thực dân Pháp lập chính quyền bù nhìn, khơi dậy tinh thần yêu nước, căm thù giặc của nhân dân. Ngoài ra, là tuyên truyền cổ động nhân dân thi đua sản xuất, xây dựng đời sống mới. Những hoạt động kỷ niệm ngày 1 tháng 5, kỉ niệm Cách mạng tháng Tám và Nam Bộ kháng chiến, kỷ niệm ngày Kháng chiến toàn quốc đã được tổ chức, huy động đông đảo quần chúng nhân dân tham gia. Sau mỗi thắng lợi giành được trên chiến trường, chúng ta đều tổ chức tuyên truyền cho nhân dân về những thắng lợi đó để củng cố lòng tin của nhân dân vào Đảng. Nói chung, công tác tuyên truyền huấn luyện có

sự cố gắng, báo Sự thật tăng số xuất bản và được tin nhiệm.

Nghị quyết Hội nghị Trung ương mở rộng (1/1948), sau phân đánh giá tình hình thế giới và trong nước, phân tích âm mưu của địch đã đề ra nhiệm vụ của năm mới, trong đó có nhiệm vụ tuyên truyền huấn luyện là phải nhằm: Vạch rõ âm mưu “dùng người Việt hại người Việt” của thực dân Pháp; chống khuynh hướng thỏa hiệp với Pháp, sợ Mỹ, thân Mỹ; củng cố tinh thần đại đoàn kết toàn dân; nêu gương anh dũng, tinh thần quyết thắng của dân tộc; động viên nhân dân tham gia kiến thiết quốc gia... Về cách tuyên truyền là dùng truyền đơn, bảng tin tức, phát thanh bằng loa ở các xí nghiệp, các làng; tuyên truyền một cách kịp thời những cái hay cái tốt nhưng đồng thời phải chỉ trích cái xấu, cái dở để sửa chữa.

Nhằm tạo ra một bước phát triển mới cho phong trào và phát huy tinh thần hăng hái, đoàn kết của nhân dân, tháng 3/1948, Trung ương Đảng phát động Phong trào thi đua ái quốc. Để tuyên truyền cho phong trào, Nghị quyết Hội nghị cán bộ Trung ương lần thứ IV đã nêu ra những biện pháp tuyên truyền như tổ chức mít tinh, ca kịch, bày tranh ảnh, khẩu hiệu là:

- Thi đua là đoàn kết, đoàn kết là thi đua.
- Thi đua là kiến quốc.
- Thi đua thắng lợi là kháng chiến thắng lợi.
- Thi đua để đủ ăn, đủ mặc.
- Thi đua để thắng giặc.
- Yêu nước phải thi đua. [2, tr.109]

Trong thời gian này, công tác tuyên truyền, cổ động trong vùng địch kiểm soát và chiếm đóng được đẩy mạnh. Đảng ta nêu rõ hình thức tuyên truyền phải hết sức linh động, đưa sách báo vùng tự do vào lưu hành, tìm mọi cách ngăn cản, phá các cuộc mít tinh, biểu tình giả hiệu của giặc, lấy những hành động dã man của địch mà vạch mặt địch. Năm 1949, công tác tuyên truyền hướng vào vận động đồng bào chống bù nhìn Bảo Đại. Tháng

7/1949, Ban Thường vụ Trung ương ra Chỉ thị “về tổ chức ngày căm thù” để làm cho nhân dân hiểu rõ sự dã man của thực dân Pháp. Vì vậy, Đảng yêu cầu, phải tùy theo hoàn cảnh từng nơi, vận dụng đủ các hình thức tuyên truyền, cổ động, đặc biệt là chú trọng trưng bày tranh, ảnh, chụp lại những quang cảnh vụ tàn sát, nêu những con số thiệt hại; các báo viết các bài tường thuật, phóng sự, phỏng vấn, truyện ngắn, dùng ca kịch diễn lại vụ tàn sát... Công tác tuyên truyền như vậy đã đạt được những kết quả to lớn, làm cho lòng căm thù giặc của nhân dân trở nên sôi sục hơn trước những hành động dã man của kẻ thù đối với đồng bào Việt Nam.

Với mục đích làm cho cán bộ hiểu rõ tầm quan trọng của công tác dân vận và hiểu được vai trò to lớn của quần chúng nhân dân đối với cách mạng, tháng 10/1949, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài “Dân vận”, trong đó nói rõ dân vận là gì, ai là người phụ trách dân vận và dân vận phải như thế nào. Trong đó Người nhấn mạnh: “Lực lượng của dân rất to. Việc dân vận rất quan trọng. Dân vận kém thì việc gì cũng kém. Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công” [4, tr.700]. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi trọng công tác tuyên truyền, vận động quần chúng bởi đây là một công việc rất quan trọng, thắng lợi của cách mạng cũng phụ thuộc phần lớn vào công tác tuyên truyền vận động nhân dân.

Công tác tuyên truyền trong năm 1950 đã góp phần quan trọng vào những thắng lợi trên chiến trường và sau mỗi thắng lợi, công tác tuyên truyền lại trở lên sôi động, nội dung công tác tuyên truyền là về những thắng lợi mà chúng ta đã đạt được nên đã làm cho tinh thần của nhân dân trở lên phấn khởi, tin tưởng, làm nhụt ý chí của kẻ thù.

Công tác tuyên truyền có ý nghĩa hết sức quan trọng đối với cách mạng, nó góp phần tạo nên bước chuyển biến trong phong trào, chính vì vậy, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (2/1951), đã nêu ra những nhiệm vụ mới cho công tác tuyên truyền của

Đảng ta đó là: “tuyên truyền chủ nghĩa Mác – Lênin... để giác ngộ giai cấp công nhân và các tầng lớp nhân dân” [3, tr.212]. Mục đích của công tác tuyên truyền là nhằm tăng cường khối đại đoàn kết dân tộc, làm cho giai cấp công nhân và nhân dân lao động tin tưởng vào sự thắng lợi của cách mạng vô sản trên thế giới.

Sau Đại hội Đảng, công tác tuyên truyền những chủ trương, đường lối chính sách của Đảng được đẩy mạnh, giúp cho cán bộ, đảng viên và nhân dân hiểu rõ hơn nội dung đường lối, để từ đó tin tưởng và ủng hộ Đảng. Nghị quyết Hội nghị lần thứ hai Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (10/1951) đã nêu rõ nhiệm vụ của công tác tuyên giáo thời gian này là: “Công tác tuyên huấn, văn giáo phải gắn liền với công tác kháng chiến. Nó phải tuyên truyền và giáo dục lòng yêu nước, chí căm thù quân cướp nước; nó phải phục vụ kháng chiến và sản xuất, phục vụ tiền tuyến, phục vụ bộ đội và nhân dân” [3, tr.581].

Căn cứ vào thực tế sự tiến triển của phong trào cách mạng trong 7 năm (1946 - 1952) và những việc mà công tác tuyên truyền chưa làm được, Trung ương Đảng đã có những đánh giá kịp thời. Trên cơ sở đó, đề ra biện pháp là nâng đỡ những phần tử trí thức văn nghệ của các dân tộc để họ có thể làm nhiệm vụ tuyên truyền trong dân tộc họ. Trong năm 1953 và 1954, công tác tuyên truyền, cổ động chú trọng vào việc làm cho nhân dân hiểu rõ về chính sách ruộng đất của Đảng, phát động quần chúng tham gia cải cách ruộng đất và vận động nhân dân tích cực đóng góp sức người, sức của cho kháng chiến, đẩy mạnh kháng chiến đến thắng lợi. Cuộc vận động giảm tô và cải cách ruộng đất được đẩy mạnh trên quy mô rộng lớn ở miền Bắc. Vào cuối cuộc kháng chiến, công tác tuyên truyền, động viên cán bộ, đảng viên, nhân dân nỗ lực, cố gắng phát huy mọi điều kiện, sức mạnh, động viên mọi lực lượng cho thắng lợi của cuộc kháng chiến được tăng cường một bước và mang lại hiệu quả cao. Trong chiến dịch

Điện Biên Phủ năm 1954, chúng ta đã huy động được đông đảo dân công tham gia vận tải hàng hóa, vũ khí, thuốc men lên chiến trường. Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1945-1954), việc tuyên truyền đường lối của Đảng được đặt thành chủ trương lớn, công tác tuyên truyền về đường lối đấu tranh giải phóng dân tộc, đường lối kháng chiến của Đảng được đẩy mạnh với các hình thức công khai, bán công khai, bí mật...

Công tác tuyên truyền, cổ động của Đảng trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đã được Đảng ta rất quan tâm, nên đã góp phần quan trọng vào thắng lợi to lớn của dân tộc trong kháng chiến chống thực dân Pháp

xâm lược. Đây cũng là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng Đảng về tư tưởng, muốn công tác xây dựng Đảng về tư tưởng đạt kết quả cao thì cần phải chú trọng tới tất cả các nội dung, trong đó có công tác tuyên truyền, cổ động.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2000), *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 8, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 9, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 12, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2002), tập 5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

SUMMARY

DIRECTION OF THE PARTY PROPAGANDA DURING THE RESISTANCE OF WAR AGAINST THE FRENCH COLONIALISTS (1945 - 1954)

Than Thị Thu Ngân*

University of Medicine and Pharmacy - TNU

The propaganda is one of the important activities of the Party's thought work to aim propaganda of Marxism - Leninism and Ho Chi Minh's thought, guidelines and policy of the Party to the officials, Party members and people who significantly contributed to victories of the Revolution in Vietnam. Looking back at history, in the resistance against the French colonialists, the propagation has contributed significantly to consolidate the Block of great national unity which created the victory of the nine -year resistance war

Keywords: *Propagation, Ho Chi Minh, Viet Nam, thought, history*

Ngày nhận bài: 28/6/2016; Ngày phản biện: 19/7/2016; Ngày duyệt đăng: 31/03/2017

* Tel: 0983 706365